

Kirjojuuriöökkönen

Pabulatrix pabulatricula

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävät (NT)

Luonnehdinta

Kirjojuuriöökkönen on keskikokoinen yöperhonen, jonka siipiväli on 28–35 mm. Valkeanharmaissa etusiivissä on tummia juomuja ja takasiivet ovat ruskeanharmaat. Siipiripset ovat vaaleat. Leveät ja suipot siivet omaava kirjojuuriöökkönen on tunnistettavissa yksilöllisestä siipien kirjailusta. Lajista on myös hyvin tumma muoto, vaihtelua on suhteellisen runsaasti

Elinympäristö ja levinneisyys

Kirjojuuriöökkönen elää lehto- ja sekametsissä sekä piholla ja niityillä merenrantojen läheisyydessä. Kaikkein runsaimmat esiintymät ovat umpeenkasvaneita kosteikkoja, joissa on pajua ja lehtipuita. Laji lentää öisin heinäkuun lopulta syyskuun alkuun. Kirjojuuriöökkösen toukka elää heinäkasveilla (*Poaceae*). Lajia esiintyy etelä- ja länsirannikolla ja saaristossa. Manner-Suomessa lajia esiintyy paikoittain, keskittyen Kanta- ja Päijät-Hämeen alueille.

Nykytila ja uhkatekijät

Kirjojuuriöökkösen yksilömäärät ovat vähentyneet merkittävästi sen alkuperäisten avoimien elinympäristöjen vähennytyä. Lajia esiintyy myös uuselinympäristöissä, jotka korvaavat entisiä avoimia elinalueita. Tulevaisuudessa lajia uhkaa avoimien alueiden sulkeutuminen.

Hoitosuosituks

Kirjojuuriöökkösen elinympäristöt tulisi pitää riittävän avoimena, joten puustoa voidaan tarvittaessa varovaisesti harventaa. Kosteikkojen pajukot ja lehtipuukuviot tulisi säästää. Puunkorjuu olisi hyvä tehdä talviaikaan. Kirjojuuriöökkönen hyötyy myös valoa lisäävästä raivauksesta. Huomioitavaa on, että lajien elinympäristöistä rehevät lehtolaikut ovat Metsälain 10 §:n perusteella suojeltuja erityisen arvokkaita elinympäristöjä, joiden ominaispiirteiden säilyttämiseen voi hakea ympäristötukea METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Junninen, K. ja Similä, M. 2011. Metsien ennallistamisen ja luonnonhoidon opas. Metsähallitus B 157. Helsinki. 191 s.
- Metsälaki 1093/1996. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961093>. Viitattu 11.11.2022.
- Silvonen, K., Top-Jensen, M. & Fibiger, M. 2014. Suomen päivä- ja yöperhoset – maastokäsikirja (A field guide to the butterflies and moths of Finland), Oestermaier, 822 s.
- Suomen Lajitietokeskus, kirjojuuriöökkönen. Saatavilla: <https://laji.fi/taxon/MX.62793>. Viitattu 11.11.2022.

Kuva: J. Tyllinen, CC-BY-NC-4.0, [Laji.fi](https://laji.fi)